

Notat

Til: Nordisk seminar, Island 25.-26. april 2006

Fra: Trond Sirevåg

Dato: 20.04.2006

SVAR PÅ DET FINSKE RIKSARKIVETS SPØRSMÅL TIL NORDISKE ARKIVDAGER 2006

1. *Hurudan dokumentation och hurudana beskrivningar begärs av myndigheter angående elektroniskt material som skall förvaras varaktigt?*

De norske avleveringsbestemmelsene krever:

- a) Overordnede opplysninger om navnet på systemet som arkivversjonen er hentet fra, tidsrommet som arkivuttrekket omfatter, antall poster i arkivuttrekket (for de viktigste tabellene), antall lagringsenheter og annen tallfesting av omfang.
- b) En medfølgende teknisk beskrivelse av arkivversjonens struktur og innhold (fil- og postbeskrivelse, feltbeskrivelser og kodeforklaringer) som er basert på syntaksreglene i den norske ADDML-standarden. Opprinnelig anvendte søk, kombinasjoner av data eller uttrekksmetoder kan være beskrevet i SQL-92. En medfølgende ADDML-beskrivelse kreves imidlertid ikke for arkivuttrekk fra Noark-systemer fordi disse følger en egen, offentlig dokumentert standard.
- c) Dokumentasjon av systemet som arkivversjonen er hentet fra:
 - Summarisk beskrivelse av det opprinnelige systemets hovedfunksjoner.
 - Formålet med systemet, dets administrative sammenheng og eventuell lovhjemmel for bruk av systemet.

2. *Hurudana oppgifter samlar ni in om systemfunksjoner och andra systemegenskaper som ni inte tar eller inte kan ta emot för att förvaras i anslutning till det levererade materialet? Tar ni t.ex. till vara manualer, skärmbilder osv.? Har ni erfarenhet av vilken betydelse denna typ av dokumentation har för senare användare?*

- a) Håndbøker som beskriver det opprinnelige systemets funksjoner kan følge arkivversjonen i tillegg til, eller i stedet for den summarisk beskrivelsen av hovedfunksjonene (jf. punkt 1c).
- b) Brukerhåndbok med beskrivelse av det opprinnelige systemets skärmbilder og utskrifter bør følge som vedlegg når den finnes.

3. *I vilken form (på papper, elektroniskt) kan kunder ta del av dokumentationen och beskrivningarna rörande elektroniskt material?*
- Den tekniske struktur- og innholdsbeskrivelsen skal overføres i elektronisk form.
 - System- og brukerhåndbøker bør være i elektronisk form, i ett av de dokumentformater som godkjent av Riksarkivaren.
4. *En hurudan standard eller anvisning används för beskrivning av traditionella handlingar? Avser ni att tillämpa samma regler vid beskrivning av elektroniska informationsmaterial? Har ni redan gjort det och hurudana erfarenheter har ni av det? Hur bör regler för beskrivning av traditionella handlingar kompletteras för att de skall kunna tillämpas på elektroniska informationsmaterial som skall förvaras varaktigt?*

Den nåværende versjonen av det norske arkivinformasjonssystemet Asta bygger på ISAD(G), og er i praksis begrenset til papirarkiver. ISAD(G) mangler følgende nødvendige funksjoner for å beskrive elektroniske arkiver:

- et skille mellom informasjon og medium,
- et skille mellom innhold (rådata) og teknisk struktur (tekniske metadata). I elektroniske arkivuttrekk inngår bare rådata. Struktur må medfølge som egen teknisk beskrivelse,
- et "mange til mange"-forhold mellom arkiv (på serie-nivå) og arkivskaper (nåværende Asta avviker fra ISAD(G) ved å muliggjøre slike M:M-forhold),
- mulighet for å håndtere versjoner og varianter av ett og samme arkivmateriale,
- overordnet proveniensinformasjon spesifikt for elektroniske arkiver.

Nye Asta, som skal tas i bruk på bred basis i Norge i løpet av 2006, er komplettert med alle disse funksjonene, og kan beskrive elektronisk arkivmateriale på lik linje med papirarkiver. Det er lagt spesiell vekt på å nyansere beskrivelsen av aktørstrukturen (arkivskapere og andre typer aktører med deres innbyrdes relasjoner).

5. *Vilka är de största problemen i beskrivningen av elektroniska informationsmaterial och pågår utveckling av beskrivningsmetoderna?*
- Et problem med tanke på den senere bruken av det elektroniske arkivmaterialet har vært å få den tekniske beskrivelsen supplert med tilfredsstillende proveniensinformasjon. Det gjelder både generell informasjon om systemets bruk og brukssammenheng og spesifikk informasjon om datainnsamlingen (herunder dataoverføring fra andre systemer) og forholdet mellom det originale systemet og arkivversjonen. For å komplettere beskrivelsen er det planlagt å supplere avleveringsbestemmelsene med et skjema som arkivskaperen selv skal fylle ut med slik informasjon.
 - Større vekt må legges på å dokumentere svakheter, mangler eller særegenheter ved materialet som avdekkes ved testing av avleveringsuttrekk. Dette er dokumentasjon av stor betydning både for forvaltningen av materialet og for den senere bruken av det. Det tas sikte på at nye Asta skal omfatte slik dokumentasjon.

- c) Hvor mye ”i dybden” skal den logiske beskrivelsen av elektronisk arkivmateriale gå? Papirarkiver beskrives ofte detaljert når det gjelder innhold (esker og mapper). Men for elektronisk materiale er den eneste aktuelle dybdebeskrivelsen knyttet til filer, og det fremstår som lite interessant å beskrive innholdet i hver enkelt fil. Vår konklusjon er at den logiske beskrivelsen av elektroniske arkiver må holdes på et mer overordnet nivå enn tradisjonell arkivbeskrivelse, og begrense seg til selve systemet (arkivserien) og den enkelte arkivversjon (underserien).